

Viðtalsþættir vegna mats á hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra rekstrarfélaga verðbréfasjóða

Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands metur hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra rekstrarfélaga verðbréfasjóða í samræmi við ákvæði laga nr. 116/2021 um verðbréfasjóði og ákvæði laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Sameiginlegar viðmiðunarreglur EBA og ESMA (EBA/GL/2021/06) um mat á hæfi stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna, útlista nánar kröfur um þekkingu, hæfni og reynslu sem framkvæmdastjórar og stjórnarmenn eiga að búa yfir. Í viðmiðunarreglum EBA um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2021/05), er nánar kveðið á um hlutverk, ábyrgð og skyldur stjórnarmanna og framkvæmdastjóra og er gagnlegt að hafa þau tilmæli til hliðsjónar. Það er hins vegar mikilvægt að stjórnarmenn séu sjálfstæðir í hugsun og hafi hæfni til að meta, gagnrýna og hafa eftirlit með ákvarðanatöku í daglegri starfsemi.

Í viðtali kannar fjármálaeftirlitið þekkingu, skilning og viðhorf stjórnarmanna og framkvæmdastjóra varðandi helstu efni sem tengjast hlutverki þeirra og ábyrgð og byggir mat sitt meðal annars á upplýsingum sem þar koma fram.

Hér að neðan eru talin upp efnisatriði sem koma til með að mynda ramma viðtalsins. Ekki er um tæmandi viðtalsþætti að ræða. Neðst í skjali þessu má að auki finna leslista og ítarefni sem unnt er að styðjast við, við undirbúning viðtalsins.

I. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi stjórnarmanna í rekstrarfélögum verðbréfasjóða

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Sérstaða rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Þekking á starfsemi þess félags sem viðtal snýr að
- Eigna- og áhættustýring
- Helstu áhættur í starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Áhrif alþjóðareglna og alþjóðlegs samstarfs á starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanns
- Helstu verkefni og skyldur stjórnar rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Starfsreglur stjórnar
- Helstu stefnur í starfsemi rekstrarfélags verðbréfasjóða

3. Innra eftirlit

- Innra eftirlit rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk stjórnar í fyrirtækja- og áhættumenningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk stjórnar í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar
- Hlutverk regluvörslu

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum rekstrarfélaga verðbréfasjóða og sjóðum í rekstri þeirra
- Helstu alþjóðlegir reikningsstaðlar sem tengjast reikningsskilum rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Sjálfstæði stjórnarmanna
 - Óhæði
 - Sjálfstæði í hugsun
 - Ákvörðunartaka
- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi stjórnarmanns
- Samfélagsleg ábyrgð og umboðsskylda

II. Dæmi um viðtalsþætti vegna mats á hæfi framkvæmdastjóra í rekstrarfélögum verðbréfasjóða

1. Fjármálamarkaður

- Helstu réttarheimildir sem gilda um starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Sérstaða rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Þekking á starfsemi þess félags sem viðtal snýr að
- Viðskiptalíkan
- Helstu áhættur í starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Áhrif alþjóðareglna og alþjóðlegs samstarfs á starfsemi rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk, ábyrgð og starfsemi fjármálaeftirlitsins

2. Stjórn, stjórnarhættir og ábyrgð stjórnar

- Stjórnskipulag rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk og ábyrgð stjórnarmanna
- Hlutverk og ábyrgð framkvæmdastjóra
- Helstu verkefni og skyldur framkvæmdastjóra
- Helstu stefnur í starfsemi rekstrarfélags verðbréfasjóða
- Sjálfstæði í störfum

3. Innra eftirlit

- Innra eftirlit rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Hlutverk framkvæmdastjóra í fyrirtækja- og áhættumeningu
- Þrjár varnarlínur innra eftirlits
- Hlutverk og ábyrgð innri endurskoðunar
- Hlutverk framkvæmdastjóra í áhættustýringu
- Hlutverk og ábyrgð starfssviðs áhættustýringar
- Hlutverk regluvörslu

4. Reikningsskil og endurskoðun

- Rammi fyrir gerð og framsetningu reikningsskila
- Lög og reglur sem tengjast ársreikningum rekstrarfélaga verðbréfasjóða og sjóða í rekstri þeirra
- Helstu alþjóðlegir reikningsskilastaðlar sem tengjast reikningsskilum rekstrarfélaga verðbréfasjóða
- Helstu aðferðir við mat eigna og helstu álitamál sem geta komið upp
- Ábyrgð og eftirlit með reikningsskilum og endurskoðun
- Hlutverk ytri endurskoðanda

5. Sjálfstæði, dómgreind og viðhorf

- Háttsemi og heilindi
- Hagsmunaárekstrar
- Hagsmunatengsl og vanhæfi
- Hæfni til að gegna starfi framkvæmdastjóra
- Samfélagsleg ábyrgð

Viðauki I

Leslisti

- Lög nr. 2/1995 um hlutafélög
- Lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki
 - Reglur nr. 388/2016 um kaupaukakerfi samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki
 - Reglur nr. 150/2017 um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna fjármálafyrirtækja
- Lög nr. 3/2006 um ársreikninga
 - Viðeigandi alþjóðlegir reikningsskilastaðlar
- Lög nr. 116/2021 um verðbréfasjóði
 - Reglugerð um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 583/2010 um framkvæmd tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/65/EB að því er varðar lykilupplýsingar fyrir fjárfesta og skilyrði sem skulu uppfyllt þegar lykilupplýsingar fyrir fjárfesta eða lýsingin er lögð fram á varanlegum miðli öðrum en pappír eða vefsetri
 - Reglugerð nr. 471/2014 um skipulagskröfur rekstrarfélaga verðbréfasjóða (þ.m.t. um hagsmunaárekstra, viðskiptahætti, áhættustýringu og inntak samkomulags milli vörslufyrirtækis og rekstrarfélags)
 - Reglugerð nr. 970/2021 um fjárfestingarheimildir verðbréfasjóða og upplýsingagjöf
 - Reglugerð nr. 976/2021 um verndun fjármálagerninga og fjármuna viðskiptavina, skyldur við vöruþróun og um veitingu og móttöku þóknana, umboðslauna eða hvers konar ávinnings
 - Reglugerð um gildistöku reglugerða framkvæmdastjórnarinnar nr. 2016/438 um viðbætur við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/65/EB að því er varðar skyldur vörsluaðila
 - Reglur nr. 1240/2020 um ársreikninga rekstrarfélaga verðbréfasjóða, rekstraðila sérhæfðra sjóða, verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða
- Lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 745/2019 um áreiðanleikakönnun vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 545/2019 um áhættumat vegna peningaþvættis og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 105/2020 um áhættusöm þriðju lönd vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
 - Reglugerð nr. 70/2019 um upplýsingar sem fylgja skulu við millifærslu fjármuna vegna aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Lög nr. 60/2021 um aðgerðir gegn markaðssvikum
 - Reglur nr. 320/2022 um aðgerðir gegn markaðssvikum
- Lög nr. 115/2021 um markaði fyrir fjármálagerninga

- Lög nr. 6/2023 um peningamarkaðssjóði
- Lög nr. 41/2023 um fjármögnunarviðskipti með verðbréf
- Viðmiðunarreglur EBA og ESMA um mat á hæfi stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna (EBA/GL/2021/06)
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 3/2015 um lykilupplýsingar verðbréfa- og fjárfestingarsjóða
- Leiðbeinandi tilmæli nr. 1/2019 vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfi eftirlits- skyldra aðila

Ítarefni

- Viðeigandi lög, reglugerðir og reglur sem gilda um starfsemina, auk leiðbeinandi tilmæla fjármálaeftirlitsins og viðeigandi EBA, ESMA og EIOPA viðmiðunarreglur sem finna má á heimasíðu fjármálaeftirlitsins
- Spurt og svarað, túlkanir og gagnsæistilkynningar á heimasíðu fjármálaeftirlitsins
- Siðfræði og samfélagsábyrgð eftir Øyvind Kvalnes

Uppfært í febrúar 2024